

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Expedita Juris Divini, Natvralis, Et Ecclesiastici Moralis Expositio

Tamburini, Tommaso

Coloniæ Agrippinæ, 1665

Sub conditione de futuro contingente non turpi. paragrapho quarto.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40132

1. Quod si facias sensum sic: *Duco Bernam, cum cras orietur Sol*, non est mirum, te debere expectare crastinum, quia tunc illud *Cras* est tempus præfixum. An verò, in hoc posteriori sensu, hæc verba constituent Matrimonium, an sponsalia, dixi superius. a

a Tract. 3. riu. a

de sponsal.

c. 2. §. 3.

nu. 30.

3. Addo, evenire posse, ut contrahentes, sive ex ignorantia, sive consulto, verè voluerint expectare prædictæ conditionis necessariæ impletionem (id, quod est ex conjecturis colligendum) & tunc suspendetur sine dubio consensus, quia tunc, ut supponimus, verè, sub illa consensum præbuerunt, & voluerunt facere sensum num. præced. explicatum.

4. Atque ex hoc Addito vide, an concitare possis Pontium, & Sanchez. Hic enim b habet doctrinam à nobis hætenus allatam, Pontius c verò, dum eam ex parte negat, videtur considerasse id, quod nos in prædicto Addito monitum volumus.

b Sanc. lib.

5. matr. d.

2. nu. 5.

c Pont. l. 3.

c. 1. nu. 12.

d Sanc. l. c.

nu. 13.

e Pont. l. o.

ci. nu. 7.

5. Notat ibidem meritò Sanchez, d si conditio in se sit contingens, sed certò futura, ut, *Si Antichristus nascetur*, non suspendere consensum; cum enim id sit de futuro certo, æquivaleret necessario. Non ergo assentior Pontio e dicenti, consensum tuac suspendi, usque ad conditionis eventum; cum enim sit incertum, inquit, quando Antichristus v. g. nascetur, debet expectari ejus temporis adventus. Non, inquam, assentior, siquidem tu non contraxisti sub conditione, *Si Antichristus tali tempore nascetur*, sed, *si Antichristus nascetur*, quod certum est, & tibi satis cognitum.

Ne tamen excidat hic debere etiam addi illud, quod modo addidi nu. 2. & 3.

§. IV.

Sub conditione de quocunque futuro contingente, sed non turpi.

Ubi.

AN, ADVENIENTE CONDITIONE, necessarius sit novus consensus?

1. IN consensu sic v. g. habito: *Te duco, si Pater tuus consenserit*, vel, *si Avus tuus te duxerit*, &c. Certum est, Matrimonium

suspendi, quia sub illa conditione contrahis: accedente autem dicto consensu, vel dote, certum item est, Matrimonii obligationem subsequi debere, cum jam parificata, id est posita sit conditio, &c. Idem dic de quacunque alia conditione etiam vana, dummodo non sit turpis, Ut *Tecum contraheo, si veris venatum, si in terram expues*, &c. quia contrahentes non prohibentur ponere ex sua libertate (esto imprudenter) conditiones, quas velint, modò non sint turpes, nec à lege reprobatæ. Ita Aversa f contra So. f. Avar.

2. Sed difficultas est gravissima hic, & in similibus consensibus conditionatis, vel consensibus respicientibus tempus futurum, ut, *Te duco, si tantam dotem mihi assignaveris, Te duco pro die crastino*, in quibus certum est, non esse Matrimonium ante adventum præfixi temporis, Difficultas (inquam) est, An purificata jam conditione dotis, seu adveniente tempore designato, debeas iterum actum consensu exhibere ad valorem Matrimonii, an satis sit prior ille consensus exhibitus ante conditionis, vel temporis adventum, ita, ut, conditione, vel tempore positis, statim, sine novo tuo actu, validum sit Matrimonium?

3. Respondeo. Duas de more esse sententias. Prima sustinet, non requiri novum consensum, sed statim validum esse, posita conditioe, Matrimonium, Ita Sanchez, g aliique, quorum potissima ratio est, quia consensus ille conditionatus verus consensus est, licet (quia sub illa conditione) imperfectus. Si ergo non est revocatus, ut supponi semper debet, idem manet, adveniente conditioe: & quia non amplius pendet à conditioe, jam perfectus erit, & absolutus: Ut quid igitur necessaria est alterius novi consensu accessio?

4. Quòd si ab his Auctoribus requiras, quandonam ex vi Tridentini Parochus, & Testes debent assistere dicto Matrimonio, quando sit consensus conditionatus, an parochus, quando impletur conditio?

Responder Sanchez loc. cit. quando sit consensus conditionatus; quia tunc verè exhibetur consensus ad Matrimonium. Si curi iidem assistere debent Matrimonio, quod fit per Procuratorem, non verò con-

f. Avar.

g. s. mar.

sec. 6. v.

Quam.

Quam.

Quam.

Quam.

Quam.

Quam.

Quam.

Quam.

Quam.

Quam.

Quam.

Quam.

Quam.

Quam.

Quam.

Quam.

Quam.

Quam.

Quam.

Quam.

Quam.

Quam.

Quam.

Quam.

Quam.

Quam.

Quam.

Quam.

Quam.

Quam.

Quam.

Quam.

Quam.

Quam.

Quam.

Quam.

Quam.

Quam.

Quam.

Quam.

Quam.

Quam.

Quam.

Quam.

Quam.

Quam.

Quam.

Quam.

Quam.

Quam.

Quam.

Quam.

Quam.

Quam.

Quam.

Quam.

Quam.

Quam.

Quam.

Quam.

Quam.

Quam.

Quam.

Quam.

Quam.

Quam.

Quam.

Quam.

Quam.

Quam.

Quam.

& Huiusmodi locis citatis respondent, debere assistere etiam, quando impletur conditio, quia illi debent esse Testes Matrimonii, at Testes esse non possent Matrimonii jam contracti, si solum assisterent conditionato consensui, non vero impleti conditionis.

5. Verum secunda sententia iustinet, requiri novum consensum, sine quo ille prior conditionatus consensus, etiam adveniente conditione, constitueret solum sponsalia absoluta, non vero constituerent Matrimonium. Ita Pontius, & aliique, quorum ratio præcipua esse debet, quia licet ille consensus conditionatus sit certe consensus, tamen est imperfectus, ut ipsi Adversari fatentur: ergo, etiam adveniente conditione, imperfectus ex se manebit. Probatur consequentia, quia in se remanet ille idem, qui erat antea, nec adveniens conditionis aliquid influit in illum. Quare, si tunc non habebat efficaciam ad perfecte obligandum, nec habebit ex se post conditionem.

6. Quod autem consensus conditionatus non habeat tantam efficaciam, patet, quia secus non posset valide revocari ante completam conditionem, sicuti non potest consensus absolutus. Et secus, huic consensui conditionato non prævaleret consensus absolutus, quo quis inuit cum aliqua Matrimonium absolute, relicta ea, cum qua ante completam conditionem sub conditione contraxerat, ut prævalere, docemus omnes.

7. Quare licet (ut videri potest apud Auctores citatos) concedatur, eiusmodi conditionatum consensum, modo dicto imperfectum, obligare contrahentem in cæteris materiis, in quibus, adveniente conditione, regulariter, non debet, ad inducendam obligationem, accedere novus consensus, quia contrahens voluit, se obligare pro illo tempore, quo accedet conditio; id tamen in Matrimonio concedere non possumus; non solum, quia cum gravissimus sit, & indissolubilis contractus, requirit perfectissimum consensum, sed quia in Matrimonio obligatio non oritur ex promissione, qua se quis velit obligare, sed ex ipso actuali actu, ex vi cuius efficaciter se obligat, huic enim actui, tanquam materiæ proximæ, adhereret ratio Sacramenti à Christo Domino instituti.

8. Ex his vides, in hac sententia Parochum, & Testes huic novo consensui assistere omnino debere, quia solum per hunc consensum contrahitur Matrimonium, cum in conditionato, adveniente conditione, adsit solum ratio sponsalium.

9. Dices cum Castropalao citato. Quando Matrimonium de præsentì contrahitur, prius suum consensum exprimit v.g. vir, sub conditione tamen in se imbibita, quod mulier consentiat, qua consentiente, opus non est, ut vir de novo consentiat, sed ejus consensus, qui in se conditionalis erat ante mulieris consensum, redditur absolutus, & perfectus, mulieris consensu adveniente. Ita ergo in casu nostro, adveniente conditione, non erit necessarius novus consensus.

10. Respondeo. Negari consequentiam posse. Nam viri consensus de præsentì, moraliter, & secundum humana commercia, idem censetur esse ante, & post mulieris consensum: quod certe nimis manifestè non habet consensus sub futura conditione, qui solum perseverare iudicatur ex eo, quod nondum est revocatus: at ille de præsentì idem censetur durare, quia tunc elicitur, & quidem prudenter iudicatur, ac si actu eliciatur post mulieris consensum. Quare consensus novus non est necessarius.

Confirmatur, quia viri consensus de præsentì, ita præcedit consensum mulieris, ut ex circumstantiis, clare appareat, esse vir in tali dispositione, ut, si mulier, primo consensisset, sequeretur, & ipse cum suo consensu; Quare non est mirum, si novus non sit necessarius; sufficit enim consensus cum eiusmodi affectione: id quod certe non est in casu conditionis de futuro, in quo multæ possent contingere mutationes, &c.

11. Ex his duabus sententiis hæc posterior mihi certior sit: cæterum priorem sententiam, cum ea tantorum virorum sit, commodaque ratione fulciatur, qua fronte improbabilem appellaveris: Quare merito utramque probabilem esse, superius b indicavimus.

b Supra
Tr 3. de
spons. c. 3.
§. 2. n. 10.

Conditio, si Pontifex dispensaverit.

12. Jam vero, ex allata decisione consequitur decisio illius similis difficultatis. An Matrimonium initum inter impeditos sub conditione, si Pontifex dispensaverit, sit validum statim, ac impetratur dispensatio, an potius sit necesse, ut post eam impetratam, novus consensus accedat?

13. Respondeo. Sanchez, Coninck, Hurtadus, Castropal. II. cc. non requiri, Pontius aliique citati, quos ego sequor, requiri, consequenter putant. Rationes præcipuæ pro utraque parte sunt eadem, ac prædictæ; nam propterea idem de utraque sententia iudicium feratur; quod modo num. 11. tulimus de sententiis præcedentibus.

An hac conditio, si Pontifex dispensabit, sit contingens?

14. Circa hanc conditionem, si Pontifex dispensaverit, quæres hac occasione Primo, an semper sit connumeranda inter condiciones contingentes.

Respondeo. Non semper. Nam in iis rebus, in quibus solet dispensatio concedi, (licet solum ex gravi causa) inter contingentes est annumeranda, atque adeo erit obligatio expectandi, donec ea impleatur modo dicto num. 1. In iis vero, in quibus dispensari à Principe non solet, conditio dispensationis est connumeranda inter impossibiles, seu turpes, de quibus mox §. 5. Talis esset dispensatio Matrimonii inter fratrem, & sororem. Quare hi semper remanebunt inhabiles ad Matrimonium, sive apponatur conditio dispensationis, sive non. Idem igitur erit dicere. *Ego te duco meam sororem, si Papa dispensaverit*, ac dicere *Ego te meam sororem duco*.

15. Quæres Secundo. Quis nam obligabitur procurare ejusmodi dispensationem solitam concedi (idem dic de aliis conditionibus, quæ procurari deberent, ut Patris consensus, Advocati consilium, &c.) si quando Matrimonium sit sub dicta conditione dispensationis contractum.

Respondet Castropal, loc. cit. citans Coninck, nemini ex contrahentibus id per se incumbere, nisi ad id speciatim se quis obli-

gaverit. Incumbet ergo ei, inquit, qui cupit contractum perfici. Expenas autem, ait, debere esse communes, quia utriusque negotium geritur. Quod dictum est de Matrimonio, dic de sponsalibus, quando sunt contracta cum dicta conditione.

De dictis expensis multa dixi Tr. 3. c. 5. §. 7. à numero 7.

Si Pater consenserit.

26. Occasione item prædictorum, quærent hic Doctores.

I. Quantum tempus debet expectari, si nullo præfinito termino aliquis sic contrahat: *Te duco, si Pater meus, vel tuus consenserit?*

Quærent II. Quid, si Pater consentiat, sed deinde statim consensum revocet, repugnetque? Et utraque quæstio erit etiam in sponsalibus sub eadem conditione contractis.

17. Respondeo ad primum. Prudentis arbitrio (ut fieri debere diximus sæpe in similibus) erit competens tempus definitum.

18. Respondeo ad secundum, tunc non esse positam conditionem, quia illa celeriter addita repugnantia, absolutum Patris consensum moraliter non ostendit.

19. Major difficultas est, si Pater initio repugnet, sed deinde consentiat. In quo casu positam jam esse conditionem, atque adeo Matrimonium obligare, docet Coninck, & Hurtadus supra citati; Non esse positam, unde Matrimonium non obligare, docent Sanchez, a & Pontius, b quia, si Pater repugnavit, avolvit obligatio. Sed dic, amice, cur per te in casu num. 18. allato, statim, atque Pater consentit, non firmatur Matrimonium, at nunc, statim, ac Pater repugnat, evanescit obligatio? Vellem à te hujus paritatis disparitatem.

20. Id fortasse vidit Castropalaus, c nam propterea huic difficultati, ita respondet, ut utrobique consideret celerem consensum, vel dissensus Patris mutationem; nam, si rogatus Pater, inquit, ita firmiter dissentiat, ut præsumi non possit, intra breve tempus arbitrio prudentis ejus consensum obtinendum esse, conditio absolute deficit, secus vero, si consensus ejus obtinetur intra breve tem-

re tempus, tamen si rebellis primum extiterit: Sicuti impleta censetur conditio, si Pontifex dispensaverit, tamen si primæ, & secundæ petitioni non acquieverit, si postea dispensationem concesserit.

21. Quod dictum est, certè est regulariter. Ceterum rectè monet Aversa, a si intentio contrahentium fuit de consensu, quem statim, audito negotio, daret Pater, tunc ad primum ejusdem nutum standum esse. Vide apud eundem; quid fiet, quando Pater taceat, & similia.

21. Si Pater erat mortuus, & tu apposuisti Matrimonio tuo hanc conditionem. Si Patri placebit, impossibilem conditionem apposuisti, undè de hoc consensu idem dicendum est, quod mox dicam universim de conditione impossibili.

23. Quid, si Pater decedat, priusquam ejus assensus explorari poterit?

Puto, tunc impletam esse conditionem; & Matrimonium valere. Ratio est, quia ejusmodi conditio: Si Patri placuerit, regulariter apponitur, ne Patrem filius offendat, si forte Matrimonium eligat sine ejus consensu: quæ ratio cessat, si jam ipse decesserit.

24. Dixi (regulariter) si enim vera appositâ fuisset propter aliquid dependens à vita Patris, tunc sanè nullum erit Matrimonium, quia advenire non potest conditio requisita.

§. V.

Sub conditione de futuro impossibili physice.

Ubi

DE FUTURO MULTUM DIFFICILI.

1. **V**T, quæ sunt dicenda planiora fiant, tria distinguamus oportet. Primum, Contractus communes, de rebus temporalibus. Secundò, ultimas Testatorum voluntates. Tertio, contractum Matrimonii, quando hæc sub conditione impossibili exhibentur. Et exemplum quidem Primi est: *Equum tibi vendo, si tu volabis.* Secundi: *Relinquo Titio meo hæc, vel legasario centum, si volabit.* Tertii: *Te duco in uxorem, si volabis, & Cælum manu retigeris.*

2. Porro ex communi sententia Docto-

rum, quos habes apud Delugo, b & apud b Delu. de Pontium, c in primo, hoc est in contractibus communibus, conditio impossibilis irritat, seu irritat dictos contractus; ita, ut, c Pont. l. 3. in exemplo allato, illa venditio omnino sit nulla. Ratio est, quia ea conditio, sub qua facta est venditio, poni nunquam potest, & consequenter (ut etiam Jura d disponunt) nec poni poterit venditio.

3. Rursum ex communi sententia Doctorum, quos apud eosdem habes ibidem, in secundo, hoc est in omnibus ultimis voluntatibus (excipit Pontius loc. cit. institutionem filii in hæredem, quando in potestate Patris est) conditio impossibilis non irritat dispositionem, sed ejusmodi conditio rejicitur, ac, si appositâ non fuisset. Vide tamen omnino quæ dicam numero 9. Undè in exemplo allato numero 1. debebantur Titio illa centum. Ratio est, quia licet nunquam evadatur sit absoluta illa Testatoris dispositio, propterea, quod nunquam eveniet dicta conditio; tamen legislator in legibus asserendis mox numero 9. ita statuit, sive ne captiosa hæc dispositiones cum malo publico invehentur, sive, quia præsumit, Testatorem ita velle.

4. Denique ex communi item, & certa sententia apud Doctores mox citandos, conditio impossibilis in Tertio, hoc est in Matrimonio, se habet, sicuti in dispositionibus dictis ultimarum voluntatum, non enim irritat dictum Matrimonium, sed ipsa regulariter (ut mox explicabo) rejicitur, ac, si appositâ non fuisset, & Matrimonium statim est validum, si est inter personas habiles ad Matrimonium. Verum id, quo modo sit intelligendum, hujus loci est breviter explicare.

5. Equidem celeberrima est difficultas, cur in ceteris contractibus conditio impossibilis illos irritat, non vero in Matrimonio? Si respondeas, quia ita Decretum est à Gregorio IX. sicuti quoad dispositiones ultimarum voluntatum, ita sancitum est à Legibus Civilibus mox numero 9. asserendis, nullo modo satisfacis. Nam Princeps potest quidem in rebus temporalibus, propter bonum commune, supplere defectum consensus subditorum, & ita fecit in dictis ultimis dispositionibus. At Ecclesia

non